

Feretrum, zo leert de auteur nadrukkelijk, heeft ‘en latin médiéval comme en moyen néerlandais (fiertre)’ de betekenis ‘bannière ou étendard de saint’.

Dit *feretrum* van Doornik is in feite niets anders dan de bekende *fierte* (in het oudfrans) of reliekschrijn van O.-L.-Vrouw; in middel- en nieuwnederlands: fiertre, fierter, fiertel (zie Ducange, Godefroy en Verdam).

De tocht met de fiertel was een vorm van het ‘boodschappen met relieken’, een zeer verspreid gebruik, dat aan de questierders in de 16e eeuw de benaming ‘kasboeven’ zou bezorgen. De fiertel van O.-L.-Vrouw van Doornik kwam op bezoek naar Brugge reeds in 1311. De officiële devotie van de Gentenaars voor hun Notre-Dame Flamande en voor de processie te Doornik was zo belangrijk dat de uitgaven voor de jaarlijkse geschenken (stallichten en een ‘cappe’ voor de rijve) in de 14e eeuw een afzonderlijk hoofdstuk in de stadsrekening vormen.

Het hoofdstuk (p. 250-266) door de auteur gewijd aan de oude processies van Vlaanderen is volkomen minderwaardig. De bladzijden over de processie van Doornik liggen nog beneden dat peil; geen enkel ernstig werk over de fiertel en de processie werd geraadpleegd, noch de monografie van Prof. Cauchie, noch de studiën van Warichez en Cloquet. Zo kon de auteur de beroemde fiertel van Doornik omzetten in een banier om de reeks van zijn moderne legenden aan te vullen.

A. VIAENE

IJslandvaarders van Oostduinkerke

Ze werden onder de beste van 't vak gerekend. IJslandvaarders van andere dorpen moesten naar Duinkerke om ‘monstering’ te gaan zoeken, Oostduinkerke werd ‘op stal bezocht’. Voor 't seizoen kwam een kapitein of een vertrouwensman van de rederij naar Oostduinkerke en ging er aankloppen bij de Van Neuville's, Vermote's, Legein's, Corteel's. Op het einde van de vorige eeuw was het bijv. Gustje Vermoote (21 reizen) uit Oostduinkerke die ter plaatse de aanmonstering deed voor Duinkerke reders.

Tegenwoordig zijn te Oostduinkerke nog vijf IJslandvaarders in leven, namelijk:

Victor Bagein, geb. Koksijde 1880, die reizen.

Maurice Puystjens, geb. Oostduinkerke 1889, één reis.

Engel Seys, geb. Oostduinkerke 1878, elf reizen.

Pol Soen, geb. Oostduinkerke 1888, zes reizen.

Ingelbert Vermoote, geb. Koksijde 1876, zes reizen.

JACQUES BEUN